

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 3. januar 2012
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Anne Berg Mansfeld-
Giese
Sagsnr.: 2011-0030-0458
Dok.: 298409

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 218 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 18. november 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Hjerminde Dencker (DF).

Morten Bødskov

/

Carsten Madsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 218 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Hvordan er reglerne vedrørende politiets muligheder for afhøring af børn og unge under den kriminelle lavalder?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Jeg har forstået spørgsmålet således, at det sigter til politiets afhøring af børn under den kriminelle lavalder, som mistænkes for at have begået kriminalitet.

Jeg kan i den forbindelse indledningsvis oplyse, at børn under den kriminelle lavalder ikke kan straffes, men at politiet kan efterforske sager, hvor børn under 14 år er mistænkte, bl.a. for at klarlægge omfanget af kriminaliteten og for at konstatere, om andre personer kan mistænkes.

1. Reglerne om straffeprocessuelle tvangsindgreb over for personer under 14 år er reguleret i retsplejelovens kapitel 75 b.

Efter retsplejelovens § 821 a kan politiet tilbageholde en mistænkt person under 14 år, hvis betingelserne for anholdelse efter retsplejelovens § 755, stk. 1, er til stede, og tilbageholdelsens øjemed ikke kan opnås ved mindre indgribende foranstaltninger.

Det følger af retsplejelovens § 821 a, stk. 3, at tilbageholdelsen af børn under 14 år skal foretages så skånsomt som muligt.

Endvidere kan der efter retsplejelovens § 821 b overfor børn under 14 år iværksættes indgreb, herunder indgreb i meddelelshemmeligheden, observation, legemsindgreb, ransagning samt beslaglæggelse og edition.

Det fremgår af retsplejelovens § 821 c, at der ved vurderingen af, om tilbageholdelse eller andre straffeprocessuelle indgreb over for personer under 14 år ville være et uforholdsmæssigt indgreb, skal lægges vægt på den særlige belastning, som indgrebet på grund af den pågældendes unge alder må antages at indebære.

Herudover fremgår det af retsplejelovens § 821 d, stk. 1, at politiet, når en person under 14 år er mistænkt for overtrædelse af straffeloven eller et forhold, der efter en anden lov kan medfø-

re fængselsstraf, og skal afhøres, snarest muligt skal underrette kommunen med henblik på, at en repræsentant fra kommunen kommer til stede. Det fremgår endvidere, at repræsentanten for de sociale myndigheder så vidt muligt skal have adgang til at overvære afhøringer, der foretages af politiet.

Der er i bekendtgørelse nr. 79 af 4. februar 1998 med senere ændringer fastsat retningslinjer for kommunens bistand til børn og unge i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring. Det fremgår således af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 4, at kommunen (de sociale myndigheder) skal sende en repræsentant til en afhøring hos politiet, når den unge er under 14 år, medmindre der er tale om rene bagatelsager, eller forældrene efter det oplyste vil være til stede.

Efter retsplejelovens § 821 d, stk. 2, kan underretning af de sociale myndigheder undlades, hvis afhøringen foretages i direkte forbindelse med, at barnet træffes af politiet under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af et strafbart forhold, og det strafbare forhold i almindelighed ville medføre en bødestraf.

De sociale myndigheder skal dog altid underrettes, hvis politiets oplysninger giver grundlag for at antage, at barnet har behov for særlig støtte. Underretning skal i givet fald gives, så snart det viser sig, at barnet har behov for hjælpeforanstaltninger.

Herudover skal politiet snarest muligt underrette indehaveren af forældremyndigheden om afhøringen, jf. retsplejelovens § 821 d, stk. 3. Underretningen kan dog udsættes, hvis dette er påkrævet af hensyn til efterforskningen eller må antages at stride mod væsentlige hensyn til barnet. Barnets forældre skal så vidt muligt have adgang til at overvære afhøringen. Adgangen til at overvære afhøringen kan dog nægtes, hvis dette er påkrævet af hensyn til efterforskningen eller må antages at stride mod væsentlige hensyn til barnet. Nægtes forældrene adgang til at overvære afhøringen, skal politiet snarest muligt underrette de sociale myndigheder herom med henblik på, at en repræsentant for de sociale myndigheder overværer afhøringen.

Endelig indeholder retsplejelovens § 821 e regler om advokatbeskikkelse for børn under 14 år.

2. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2007 fastsat retningslinjer for behandlingen af sager mod unge lovovertrædere.

Meddelelsens afsnit 2 indeholder retningslinjer for behandlingen af sager mod børn under 14 år. I afsnittet anføres i relation til afhøring af børn under 14 år følgende:

”2.4.2. Underretning ved afhøring

En repræsentant for de sociale myndigheder skal endvidere tilkaldes, hvis et barn under 14 år skal afhøres, og mistanken angår en overtrædelse af straffeloven eller et forhold, der efter anden lov kan medføre fængselsstraf. Repræsentanten fra de sociale myndigheder skal så vidt muligt have adgang til at overvære afhøringer, der foretages af politiet.

Underretning kan dog undlades, hvis afhøringen foretages i direkte forbindelse med, at mistænkte af politiet træffes under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af et strafbart forhold, der i almindelighed alene ville medføre straf af bøde [..].

Underretning om afhøring skal dog altid gives, hvis politiets oplysninger giver grundlag for at antage, at barnet har behov for særlig støtte. Underretningen skal i givet fald gives, så snart det viser sig, at barnet har behov for hjælpeforanstaltninger, og ikke først, når sagen afsluttes.

[..]

2.5. Underretning og involvering af barnets forældre

I retsplejelovens § 821 d, stk. 3, er der fastsat regler om underretning af forældremyndighedens indehaver.

2.5.1. Underretning ved tilbageholdelse og afhøring

Tilbageholdes barnet eller skal barnet afhøres, underrettes barnets forældre (forældremyndighedens indehaver) snarest muligt. Hvis barnet er anbragt uden for hjemmet, underrettes barnets opholdssted.

Underretning kan dog udsættes, hvis dette er påkrævet af hensyn til efterforskningen eller må antages at stride mod væsentlige hensyn til barnet. Udsættelse af underretning kan efter omstændighederne være på ubestemt tid, hvis væsentlige hensyn til barnet tilsiger dette.

Barnets forældre skal så vidt muligt have adgang til at overvære afhøringen. Adgangen til at overvære afhøringen kan dog nægtes, hvis dette er påkrævet af hensyn til efterforskningen eller må antages at stride mod væsentlige hensyn til barnet.

Nægtes forældrene adgang til at overvære afhøringen, skal politiet snarest muligt underrette de sociale myndigheder herom med henblik på, at en repræsentant for de sociale myndigheder overværer afhøringen.

Vurderingen af hensynet til efterforskningen og hensynet til barnet er sideordnet, således at de hver især og med samme styrke kan begrunde, at underretning udsættes m.v.

Underretning af barnets forældre kan f.eks. udsættes af hensyn til barnet, hvis barnet har været udsat for omsorgssvigt eller krænkelser fra forældrenes side, herunder vold eller seksuelle overgreb.

Undladelse af at underrette forældrene om tilbageholdelse eller afhøring bør normalt kun ske efter forudgående drøftelse med en repræsentant for de sociale myndigheder.”

Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2007 indeholder ikke herudover retningslinjer for politiets afhøringer af børn under 14 år.

3. Som det fremgår, er der således fastsat regler om underretning af forældrene og de sociale myndigheder i forbindelse med afhøring af børn under den kriminelle lavalder samt om forældrenes og de sociale myndigheders adgang til at overvære sådanne afhøringer.

Jeg skal endvidere bemærke, at afhøringer af børn under 14 år selvsagt skal foretages så skånsomt som muligt og under hensyntagen til den særlige belastning, som en afhøring på grund af den pågældendes unge alder må antages at indebære. Dette gælder også i tilfælde, hvor det på grund af omstændighederne i sagen, herunder lovovertrædelsens karakter, er nødvendigt at sikre den pågældendes forklaring uden unødigt ophold.”